Heerlen

beleidsregel

Datum:
17 september 2024

Vastgesteld door:
Burgemeester en wethouders

Registratienummer:

BELEIDSREGELS VOOR DE BESCHERMING VAN BOMEN EN HOUTOPSTANDEN GEMEENTE HEERLEN 2024

HOOFDSTUK 1 Beoordelingscriteria en afweging

MONUMENTALE BOMEN

Bij het beoordelen van een aanvraag om een omgevingsvergunning voor het vellen van een boom of houtopstand gelden voor monumentale bomen andere criteria dan voor alle overige bomen vanaf 60 centimeter stamomtrek en voor houtopstanden.
Monumentale bomen zijn bomen met een stamomtrek van 2,5 meter of meer gemeten op 1,3 meter boven maaiveld. Voor monumentale bomen gelden drie strikte beoordelingscriteria (zie hierna en in bijlage 1 van deze beleidsregels: beoordelingsformulier) zoals benoemd in Artikel 9 lid 2 van de Regels voor de bescherming van bomen en houtopstanden Heerlen 2024:

Een omgevingsvergunning voor het vellen van monumentale bomen wordt slechts bij uitzondering verleend. De vergunning wordt verleend wanneer aan twee van de drie onderstaande voorwaarden is voldaan:

a. alternatieven voor behoud van een monumentale boom zijn voldoende onderzocht en bieden geen redelijke opties voor behoud;

b. een zwaarwegend maatschappelijk belang weegt op tegen het duurzaam behoud van de monumentale boom;

c. naar boomdeskundige maatstaven is sprake van een zeer onveilige situatie en instandhouding is niet langer verantwoord ter voorkoming van letsel of schade.

Artikel 1 Afwegingscriterium monumentale bomen: alternatieven

1. Bij de aanvraag van een omgevingsvergunning moet de aanvrager aantonen dat hij alternatieven voldoende heeft onderzocht om de monumentale boom duurzaam in stand te houden. Dit geldt ook wanneer er in de directe omgeving van de boom werkzaamheden gaan plaatsvinden. Er moet een bomen effect analyse opgesteld worden, volgens het meest recente Handboek Bomen van het Norminstituut Bomen.

2. De bomen effecten analyse, zoals benoemd in lid 1, wordt uitgevoerd door een European Tree Technician.

3. Bij een monumentale boom die op basis van veiligheid laag scoort, moet de aanvrager aantonen dat er alternatieven onderzocht zijn om de omgeving in te richten om de situatie veilig te maken en zodoende de monumentale boom te behouden, zie ook artikel 3 van deze beleidsregels.

4. De gemeente kan een contra-onderzoek laten uitvoeren.

Artikel 2 Afwegingscriterium monumentale bomen: maatschappelijk belang

1. Bij de aanvraag van een omgevingsvergunning zal de gemeente de zwaarte van het maatschappelijk belang bepalen.

2. De afweging van het maatschappelijk belang is onderverdeeld in 'hoog, middel en laag'.

3. Het maatschappelijk belang scoort 'hoog' indien:

   a. er sprake is van een zwaarwegend algemeen maatschappelijk belang, waaronder redenen van sociale of economische aard;

   b. het bouwwerk of de aanleg bijdraagt aan fundamentele waarden, zoals veiligheid, volksgezondheid of milieu of een groot sociaaleconomisch belang;

   c. het niet van tijdelijke aard is;

   d. het belang voor een lange termijn geldt.

Voorbeelden:
uitbreiding of bouw van een zorginstelling;
uitbreiding of bouw van een onderwijsinstelling;
projectmatige uitbreiding of inbreiding van woongebieden;
uitbreiding of bouw van een winkel die voor de hele stad van belang is;
de aanleg van infrastructuur die minimaal een bovenwijks belang dient.

4. Het maatschappelijk belang scoort 'middel' indien:

   a. er sprake is van enig algemeen maatschappelijk belang,

   b. er sprake is van zwaarwegend individueel belang;

   c. het niet van tijdelijke aard is;

   d. het belang voor een lange termijn geldt.

Voorbeelden:
uitbreiding of bouw van een buurtwinkel;
aanleg van nutsvoorzieningen;
aanleg van drainage;
aanleggen van een uitrit bij een zorg- of onderwijsinstelling;
aanleggen van zijweg of uitvoegstrook bij een structuurweg.

5. Het maatschappelijk belang scoort 'laag' indien:

a. er sprake is van een tijdelijk maatschappelijk belang;

b. er sprake is van een niet-zwaarwegend individueel belang;

c. het belang voor een korte termijn geldt.

Voorbeelden:
bemalen / bronneren;
aanleggen van tijdelijke bouwwegen;
aanleggen van een uitrit of manoeuvreerruimte bij één woning;
uitbreiding of bouw van een woonhuis;
overlast zoals schaduw, plaagdieren of bladval.

Artikel 3 Afwegingscriterium monumentale bomen: veiligheid

1. Indien van toepassing moet de aanvrager bij de aanvraag van een omgevingsvergunning aantonen dat sprake is van een zeer onveilige situatie, waarbij instandhouding niet langer verantwoord is ter voorkoming van letsel of schade. Dit doelt op onveiligheid die voortkomt uit instabiliteit of het verval van de boom.

2. De veiligheidstoestand van de boom moet blijken uit een onafhankelijk deskundigenrapport. Dit rapport moet bij monumentale bomen worden opgesteld door een European Tree Technician volgens het meest recente Handboek Bomen van het Norminstituut Bomen. Hierin moet ook worden aangetoond dat de onveilige situatie onherstelbaar is en er geen alternatieven voor behoud zijn. Bijvoorbeeld door snoei, verankering, stutten, afzetting of het ontoegankelijk maken van het risicogebied.

3. Bij twijfel kan de gemeente een contra-onderzoek laten uitvoeren.

Artikel 4 Afweging van de criteria bij monumentale bomen

1. De afweging tussen artikelen 1, 2 en 3 van deze beleidsregels geschiedt op basis van een puntenscore

2. De volgende punten kunnen worden behaald:

a. alternatieven zijn voldoende onderzocht én er zijn geen opties tot behoud: 50 punten;

alternatieven zijn onvoldoende onderzocht of er zijn opties tot behoud: 0 punten;

b. maatschappelijk belang 'hoog': 50 punten
maatschappelijk belang 'middel': 20 punten
maatschappelijk belang 'laag': 0 punten

c. zeer onveilige situatie boom voor omgeving én moeilijk veilig te maken: 50 punten
veilige situatie boom voor omgeving of eenvoudig veilig te maken: 0 punten

3. Voor de puntentoekenning wordt gebruik gemaakt van het beoordelingsformulier zoals opgenomen in bijlage 1 van deze beleidsregels.

4. De afweging is als volgt:

a. bij minder dan 100 punten wordt de omgevingsvergunning geweigerd.

b. bij 100 of meer punten kan de omgevingsvergunning worden verleend.

NIET MONUMENTALE BOMEN EN HOUTOPSTANDEN

Voor alle overige bomen, vanaf 60 centimeter stamomtrek, en houtopstanden wordt aan elf beoordelingscriteria getoetst (zie hierna en in bijlage 1 van deze beleidsregels: beoordelingsformulier) zoals benoemd in Artikel 9 lid 3 van de Regels voor de bescherming van bomen en houtopstanden Heerlen 2024:

Artikel 9 lid 3 van de Regels voor de bescherming van bomen en houtopstanden Heerlen 2024 regels luidt:
Een omgevingsvergunning voor de overige bomen en houtopstanden kan worden verleend, indien de belangen van verwijdering opwegen tegen de belangen van behoud:

De belangen van behoud zijn:
a. natuur en biodiversiteit;
b. cultuurhistorische waarden;
c. dendrologische waarden;
d. structuur- en beeldwaarden voor landschap of stedenbouw;
e. (micro)klimaat en volksgezondheid;
f. kwalitatief goed bomenbestand.

De belangen van verwijdering zijn:
a. ernstige hinder;
b. maatschappelijk belang;
c. potentiële risico's;

d. toekomstverwachting;
e. financieel nadeel.

Artikel 5 Afwegingscriterium overige bomen en houtopstanden: natuur en biodiversiteit

1. Bij de aanvraag van een omgevingsvergunning zal de gemeente de waarde voor natuur en biodiversiteit bepalen.

2. De aanwezigheid van beschermde soorten en rode lijst soorten weegt zwaar. Bijvoorbeeld aanwezigheid van maretak, de aanwezigheid van holen en spleten, nesten en fladderiepen (vanwege iepenpage).

3. De waarde van een boom/houtopstand voor natuur en biodiversiteit is afhankelijk van de mate waarin een boom voedsel, schuil- en nestelgelegenheid biedt aan vogels, zoogdieren en insecten. Ook kan een boom een essentieel onderdeel vormen van het biotoop van planten.

   a. als in een boom of houtopstand een beschermde soort of soort van de rode lijst woont of broedt, of essentieel onderdeel uitmaakt van het leefgebied van de soort scoort de boom de waarde 'hoog';

   b. als in een boom of houtopstand een of meerdere overige soorten wonen of broeden, scoort de boom de waarde 'middel';

   c. indien soorten afwezig zijn scoort de boom of houtopstand 'laag'.

4. Dit criterium vervangt nooit de verboden in de wetsartikelen 11.37 t/m 11.59 Besluit activiteiten leefomgeving.

Artikel 6 Afwegingscriterium overige bomen en houtopstanden: cultuurhistorische waarden

1. Bij de aanvraag van een omgevingsvergunning zal de gemeente de waarde voor cultuurhistorie bepalen.

2. De mate waarin een boom een cultuurhistorisch verhaal heeft en bijdraagt aan de (monumentale) beleving van de omgeving bepaalt de cultuurhistorische waarde.

   a. een boom of houtopstand met cultuurhistorisch verhaal of in hoge mate bijdraagt aan de monumentale beleving scoort 'hoog';

   b. een boom of houtopstand met cultuurhistorische waarden maar minder beeldbepalend dan a. scoort 'middel';

   c. boom of houtopstand zonder cultuurhistorisch verhaal of met weinig of niet bijdraagt aan de monumentale omgeving scoort 'laag'.

Artikel 7 Afwegingscriterium overige bomen en houtopstanden: dendrologische waarden

1. Bij de aanvraag van een omgevingsvergunning zal de gemeente de dendrologische waarde bepalen.

2. Dendrologische waarden worden bepaald door de vraag of de boom zeldzaam of algemeen gangbaar is in Heerlen. Daartoe is een uitsluitingslijst opgesteld, met de top-35 voor Heerlen gangbare boomsoorten, zie bijlage 2 van deze beleidsregels.

   a. staat de boomsoort niet op deze 'uitsluitingslijst', dan scoort de boom of houtopstand waarde 'hoog';

   b. staat deze wel op de lijst dan scoort deze waarde 'laag'.

Artikel 8 Afwegingscriterium overige bomen en houtopstanden: waarden voor structuur landschap of stedenbouw

1. Bij de aanvraag van een omgevingsvergunning zal de gemeente de waarde voor structuur landschap of stedenbouw bepalen.

2. De mate van zichtbaarheid van de 'habitus' (= buitenrand) van de boom of houtopstand vanaf de openbare weg bepaalt de waarde. Er wordt ter plaatse gekeken naar een min of meer loodrechte afstand tot de boom of houtopstand vanaf de openbare weg en vanaf daar de mate van zichtbaarheid in % van de habitus.

   a. tussen 100 tot 75 % zichtbaar scoort de waarde 'hoog';

   b. van 75 tot 50% zichtbaar scoort waarde 'middel';

   c. 50% of minder zichtbaar vanaf de openbare weg scoort 'laag'.

Artikel 9 Afwegingscriterium overige bomen en houtopstanden: waarden voor (micro)klimaat en gezondheid

1. Bij de aanvraag van een omgevingsvergunning zal de gemeente de waarde voor (micro)klimaat en gezondheid bepalen.

2. De volgroeidheid van de kroon van de boom of de kronen van het grootste deel van de houtopstand bepaalt de waarde.

   a. bij een 100% uitgegroeide kroon scoort waarde 'hoog';

   b. bij een 99-75% uitgegroeide kroon scoort waarde 'middel';

   c. bij knotbomen, gekandelaberde bomen en vormbomen scoort waarde 'laag'.

Artikel 10 Afwegingscriterium overige bomen en houtopstanden: waarden voor een kwalitatief goed bomenbestand

1. Bij de aanvraag van een omgevingsvergunning zal de gemeente de waarde voor een kwalitatief goed bomenbestand bepalen.

2. De veiligheid en gezondheid van de bomen en de geschiktheid van de standplaats bepalen deze waarde.

   a. een gezonde, veilige boom of houtopstand op een goede standplaats scoort waarde 'hoog';

   b. bomen en houtopstanden met lichte gebreken op een suboptimale standplaats scoren waarde 'middel';

   c. bomen of houtopstanden met gebreken of onveilige bomen en op een slechte standplaats scoren waarde 'laag'.

Artikel 11 Afwegingscriterium overige bomen en houtopstanden: hinder

1. Bij de aanvraag van een omgevingsvergunning zal de gemeente de waarde hinder bepalen.

2. De mate van hinder door een boom of houtopstand naar de (kans op) schade door wortels of takken en naar de mate van schaduw door de boom of houtopstand in een hoofdvertrek in een woning bepaalt de waarde.

   a. meer dan 6 uren per dag schaduw in het hoofdvertrek van een woning en/of schade van wortels of takken aan gebouwen scoort 'hoog';

   b. tussen bij 3 tot 6 uren schaduw in een hoofdvertrek in een woning en/of wortelopdruk aan tuin, erf of oprit scoort 'middel';

   c. bij minder dan 3 uren schaduw door de boom in een hoofdvertrek in een woning of blad, vrucht, pluis, honingdauw etc. scoort 'laag'.

3. Schaduw van bomen voor zonnepanelen zijn niet als hinder aan te merken, maar voor rekening en risico van de eigenaar van de zonnepanelen. Enkel bij aanplant van bomen, in niet reeds aanwezige houtopstanden of lanen, wordt met aanwezige zonnepanelen rekening gehouden.

Artikel 12 Afwegingscriterium overige bomen en houtopstanden: maatschappelijk belang

1. Bij de aanvraag van een omgevingsvergunning zal de gemeente de zwaarte van het maatschappelijk belang bepalen.

2. De bepaling van het maatschappelijk belang vindt plaats op de wijze zoals beschreven in Artikel 2 van deze beleidsregels.

Artikel 13 Afwegingscriterium overige bomen en houtopstanden: potentiële risico's

1. Bij de aanvraag van een omgevingsvergunning zal de gemeente de waarde van de potentiële risico's bepalen.

2. De waarde wordt bepaald door de potentiële risico's voor de omgeving die van een boom of houtopstand kunnen uitgaan.

   a. zeer onveilige situaties binnen 1 jaar, waarbij instandhouding niet langer verantwoord is vanwege het hoge risico op schade of letsel, scoren waarde 'hoog';

   b. situaties van een hoog veiligheidsrisico binnen 3 jaar scoren waarde 'middel';

   c. situaties met geen of weinig waarneembaar veiligheidsrisico scoren 'laag'.

Artikel 14 Afwegingscriterium overige bomen en houtopstanden: toekomstverwachting

1. Bij de aanvraag van een omgevingsvergunning zal de gemeente de waarde van de toekomstverwachting bepalen.

2. De toekomstverwachting van een boom of houtopstand wordt ingedeeld in 3 fases:

   a. meer dan 15 jaar scoort 'hoog';

   b. tussen 5 en 15 jaar scoort 'middel';

   c. minder dan 5 jaar scoort laag.

Artikel 15 Afwegingscriterium overige bomen en houtopstanden: financieel nadeel

1. Bij de aanvraag van een omgevingsvergunning zal de gemeente de waarde van het financieel nadeel bepalen.

2. De waarde wordt bepaald als een boom of houtopstand financieel nadeel veroorzaakt voor de klager.

   a. meer dan 15% van het jaarlijks belastbaar inkomen/ winst scoort 'hoog';

   b. tussen 10 tot 15% van het jaarlijks belastbaar inkomen/winst scoort 'middel';

   c. minder dan 10% van het jaarlijks belastbaar inkomen/winst bedraagt scoort 'laag'.

3. Indien een benadeelde hierop een beroep wil doen, dient deze formele bewijzen van inkomen, winst of vermogen te overleggen, zoals belastingaanslag, accountantsverklaring of taxatierapport. Uit deze documenten moet blijken dat het nadeel het directe gevolg is van de boom of houtopstand.

4. Schaduw van bomen voor zonnepanelen zijn niet als nadeel aan te merken, maar voor rekening en risico van de eigenaar van de zonnepanelen.

Artikel 16 Afweging van de criteria bij overige bomen en houtopstanden

1. De afweging tussen artikelen 5 tot en met 15 geschiedt op basis van een puntenscore.

2. De volgende punten kunnen worden behaald:

   a. natuur en biodiversiteit 'hoog' 30 punten;
   natuur en biodiversiteit 'middel' 15 punten;
   natuur en biodiversiteit 'laag' 0 punten;

   b. cultuurhistorische waarden 'hoog' 30 punten;
   cultuurhistorische waarden 'middel' 20 punten;
   cultuurhistorische waarden 'laag' 0 punten;

   c. dendrologische waarden 'hoog' 30 punten;
   dendrologische waarden 'laag' 0 punten;

   d. waarden voor structuur landschap of stedenbouw 'hoog' 30 punten;
   waarden voor structuur landschap of stedenbouw 'middel' 15 punten;
   waarden voor structuur landschap of stedenbouw 'laag' 5 punten;

   e. waarden (micro)klimaat en gezondheid 'hoog' 30 punten;
   waarden (micro)klimaat en gezondheid 'middel' 10 punten;
   waarden (micro)klimaat en gezondheid 'laag' 5 punten;

f. kwalitatief goed bomenbestand ‘hoog’ 30 punten;
kwalitatief goed bomenbestand ‘middel’ 15 punten;
kwalitatief goed bomenbestand ‘laag’ 5 punten;

g. hinder ‘hoog’ 50 punten;
hinder ‘middel’ 15 punten;
hinder ‘laag’ 5 punten;

h. maatschappelijk belang ‘hoog’ 50 punten;
maatschappelijk belang ‘middel’ 20 punten;
maatschappelijk belang ‘laag’ 5 punten;

i. potentiële risico’s ‘hoog’ 25 punten;
potentiële risico’s ‘middel’ 15 punten;
potentiële risico’s ‘laag’ 0 punten;

j. toekomstverwachting ‘hoog’ 0 punten;
toekomstverwachting ‘middel’ 5 punten;
toekomstverwachting ‘laag’ 15 punten;

k. financieel nadeel ‘hoog’ 15 punten;
financieel nadeel ‘middel’ 5 punten;
financieel nadeel ‘laag’ 0 punten.

3. Voor de puntentoekenning wordt gebruik gemaakt van het beoordelingsformulier bomen zoals opgenomen in bijlage 1 van deze beleidsregels.

4. De puntentotalen van behoud en verwijdering van de boom of houtopstand worden vergeleken.

a. is het puntentotaal van het behoud belang het hoogste dan kan de vergunning tot vellen worden geweigerd;

b. is het puntentotaal van het verwijderingsbelang het hoogste dan kan de vergunning tot vellen worden verleend;

5. Bij een gelijke puntentotaal vindt een nadere belangenafweging plaats.

HOOFDSTUK 2 Herplant en compensatie

Artikel 17 Herplantplicht

1. Uitgangspunt bij het verlenen van een omgevingsvergunning tot het vellen van een boom of houtopstand of bij tenietgaan van een vergunningplichtige boom of houtopstand is een herplantplicht of compensatieplicht.

2. Op een particulier perceel geldt bij:

a. een te vellen boom van 180 centimeter tot 2,5 meter stamomtrek: 1:1 compensatie;

b. een te vellen boom vanaf 2,5 meter stamomtrek, en bij herdenkingsbomen en bij bomen van de landelijke monumentale bomenlijst: compensatie naar boomkroonvolume.

3. Op niet particuliere percelen geldt bij:

a. een te vellen boom van 60 centimeter tot 1,2 meter stamomtrek: 1:1 compensatie;

b. een te vellen boom vanaf 1,2 meter stamomtrek, herdenkingsbomen en bomen van de landelijke monumentale bomenlijst: compensatie naar boomkroonvolume.

4. Voor houtopstanden geldt een 1:1 oppervlakte compensatie afgeleid van het kroonoppervlak te meten op de meest recente luchtfoto.

5. Het aantal te herplanten bomen naar boomkroonvolume wordt als volgt bepaald:

a. stamomtrek boom 1,2 tot 1,8 meter: 4 bomen per gevelde boom;

b. stamomtrek boom 1,8 tot 2,5 meter: 8 bomen per gevelde boom;

c. stamomtrek boom 2,5 tot 3,15 meter: 16 bomen per gevelde boom;

d. stamomtrek 3,15 meter en dikker: 24 bomen per gevelde boom.

6. Bomen dienen in de boommaat 20/25 herplant te worden. Houtopstanden, inclusief heggen, dienen in de maat bosplantsoen 100/125 te worden herplant. De plantafstand houtopstanden is 1,0 x 1,0 meter, hagen 4 stuks per meter. Het college kan nadere eisen stellen aan het bijplanten van bomen in de boommaat 20/25 bij houtopstanden.

7. Bomen en houtopstanden dienen binnen twee jaar, met uitstelmogelijkheid door college, te worden gecompenseerd.

8. Uiterlijk binnen twee maanden na herplant deelt de aanvrager mede dat de herplant heeft plaatsgevonden.

Artikel 18 Financiële compensatie

1. Compenseren kan door fysiek te herplanten of, indien niet ter plaatse kan worden herplant, door deze herplant op financiële wijze te voldoen.

2. In geval van financiële afdoening wordt het bedrag berekend op basis van het aantal bomen dat niet ter plekke aangeplant kan worden á €3.000 (prijspeil 2024) per stuk. Wanneer het om een velling van een boom op een particulier perceel gaat dient €450 in het herplantfonds gestort te worden. Voor houtopstanden geldt een bedrag van €500 per are en voor hagen €22,50 per meter. Dit bedrag moet worden gestort in het gemeentelijk herplantfonds.

Artikel 19 Instandhoudingsplicht

1. Bij de herplantplicht hoort een instandhoudingsverplichting van vijftien jaar.

Artikel 20 Inwerkingtreding

1. Deze beleidsregels treden in werking op de achtste dag na bekendmaking.

Aldus besloten tijdens de vergadering van het college van burgemeester en wethouders der gemeente Heerlen van 17 september 2024.

de secretaris,
drs. V.N. Gosselink-Van Dijk

de burgemeester,
drs. R. Wever

Formulier algemene informatie

Auteur:
Henk van Kuijk

Afdeling:
Team Beleid Ruimte

Vastgesteld door:	Burgemeester en wethouders
Officiële naam van de beleidsregel:	Beleidsregels voor de bescherming van bomen en houtopstanden gemeente Heerlen 2024
Citeertitel van de beleidsregel:	Beleidsregels voor de bescherming van bomen en houtopstanden gemeente Heerlen 2024
Publiceertitel	beleidsregel van burgemeester en wethouders van Heerlen houdende Beleidsregels voor de bescherming van bomen en houtopstanden gemeente Heerlen 2024
Onderwerp van de beleidsregel:	de bescherming van bomen en houtopstanden
Wettelijke grondslag:	Omgevingswet
Afdelingscode:	Team Beleid Ruimte
Registratienummer van de beleidsregel:	
Registratienummer collegevoorstel:	
Beleidsonderwerp	Groen, Natuur en milieu

Datum inwerkingtreding:	8 dag(en) na publicatie
Datum inwerkingtreding:	8 dag(en) na publicatie
Datum inwerkingtreding:	8 dag(en) na publicatie
Datum terugwerkende kracht (t/m) (indien van toepassing	Nee
Datum besluit/ondertekening:	
Geldig voor bepaalde duur: (ja/nee)	Nee tot
Algemeen verbindend voorschrift?	Ja

de beleidsregel treedt in de plaats van:	Bomenverordening Heerlen 2016
Registratienummer vorige de beleidsregel:	

Onderstaande gegevens niet zelf invullen.

Datum besluit intrekking:	
Datum publikatie intrekking:	
Datum inwerkingtreding intrekking	